

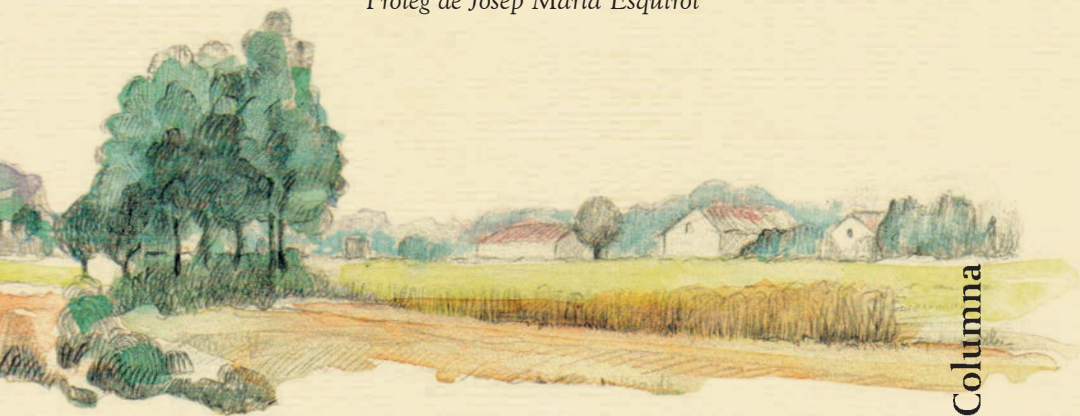

LLUÍS

FOIX

El que la terra
m'ha donat

Pròleg de Josep Maria Esquirol

Columna

LLUÍS FOIX
EL QUE
LA TERRA
M'HA DONAT

Pròleg de Josep Maria Esquirol
Il·lustracions de Xavier Cabanach

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

PRIMERA EDICIÓ: OCTUBRE DEL 2017

© LLUÍS FOIX, 2017

© DEL PRÒLEG: JOSEP MARIA ESQUIROL, 2017

© DE LES IL·LUSTRACIONS: XAVIER CABANACH, 2017

© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-2287-1

DIPÒSIT LEGAL: B. 21.603-2017

FOTOCOMPOSICIÓ: GAMA, SL

IMPRÈS A: LIBERDÚPLEX

www.columnnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

Índex

<i>Pròleg</i> , de Josep Maria Esquirol	13
---	----

PRIMAVERA

1. S'obren les finestres	21
2. Simfonia sobtada	27
3. Les vinyes ploren	33
4. L'aristocràcia del futur	39
5. Les cases i els nius	45
6. Capricis dels vents	49
7. Horts i hortolans	55
8. Blats i ordis	61
9. Empeltar i transformar	65
10. Els dies llargs	71

ESTIU

1. La llum total	77
2. Els rostolls tendres	81
3. Estius a Hampstead	87
4. Una esponja seca	93
5. L'enyorança de la terra	99
6. Res surt de franc	105
7. Guspines bèliques	111
8. Tots tenim un arbre	119
9. Una revolució silenciosa	125
10. La sensualitat de les olors	131

TARDOR

1. El dia té pressa	139
2. Els ocres del Potomac	143
3. Els afortunats de demà	151
4. Els secrets i misteris dels bolets	157
5. Racons de memòria	163
6. Pols i polsegueres	171
7. Caminar cap a la fosca	177
8. Roselles patriòtiques	185
9. Pluja i vent	191
10. Quietud ambiental	197

HIVERN

1. Capvespres silenciosos	205
2. La boira que viatja	213
3. La lentitud dels dies curts	219
4. Una mirada civilitzadora	225
5. El fred al moll dels ossos	231
6. En Vladimir m'ensenyà el Baikal.	239
7. La música i la terra.	247
8. Un tomb pel terme	255
9. La resistència a la metròpoli	261
10. Llum, més llum	267
<i>Agraïments.</i>	273

PRIMAVERA

I

S'obren les finestres

L'hivern se'n va enmig d'una quietud universal. Tot mirant el lent però inexorable crepuscle de la vida s'insinua la claredat, s'escampen les boires, bufen els vents, s'allarga el dia. Ja hi tornem a ser. La passió del jove Werther de Goethe per Lotte literàriament acaba de manera tràgica. Però és la mirada hivernal, comprensiva, cansada i perduda del vell poeta romàntic que arriba a Weimar i viatja en el temps per contemplar les tonalitats canviants d'una vida de passions ja esmorteïdes. Ho explica tendrament Thomas Mann en un hipotètic viatge de l'ancià Goethe tot rememorant aquell desafortat amor de joventut, una senyora pansida per l'edat però sense perdre la seva enlluernadora vitalitat. La grandesa només s'assoleix al final del trajecte. Un jove pot ser un geni però encara no és gran. Li falten les arrugues de les coses velles, gastades, els pensaments acumulats en les llargs nits solitàries de l'hivern.

La primavera ho enjoveneix tot. També els que la contemplen des de la inevitable rutina dels camins transitats moltes vegades. És especialment enriquidora quan el futur té pressa, ens espera i ens assenyala amb una llum que no voldríem veure però que cada cop és més propera, més clara, més inevitable.

Sembla que el món es posa en moviment quan, de fet, mai no ha estat quiet. Els primers ocells travessen els camps i s'ajiquen sota les teules o en recers soterrats i desconeguts. Els conills surten esparverats i tornen als seus caus. Han superat la cruesa hivernal i treuen el cap esvalotats, però sense esme. Els canvis d'estació són traïdors perquè no són matemàtics ni segueixen els calendaris. Tampoc depenen dels governs. Ni dels periodistes. La naturalesa té possibilitats infinites. Sempre ens sorprèn però mai no ens enganya. Juga amb els sentits humans amb una total despreocupació.

Cohèlet ja ho deia a l'Eclesiastès fa uns milers d'anys en advertir-nos que allò que ha passat tornarà a passar, allò que s'ha fet tornarà a fer-se, no hi ha res nou sota el sol. La novetat és la imprecisa i desorganitzada puntualitat.

A finals de febrer s'observa una quietud bellugadissa. Tot està parat però tot remuga al ventre de la terra. La primavera s'imposa pels passos graduals d'un sol cada dia més matiner que escalfa l'atmosfera humida i trista de les foscos grises ja superades. No cal refiar-se. Aquesta prematura irrupció de sol, llum i plenitud és enganyosa.

La primavera és una insinuació que apareix amb multitud de signes precursors. Res és definitiu. Només es pot confirmar que el dia s'allarga i que una implosió lluminosa convida tot allò que viu a somriure. El soroll penetra a poc a poc en les coses vives. Els ecos rotunds i secs de dies emboirats es transformen en simfonies polifòniques naturals. No hi ha res tan misteriós com un crit profund, sec, en un dia de boira espessa. El ressò et retorna amb una intensitat superada, lenta i grotesca, fins i tot desfigurada.

Els arbres de fulla caduca estan despullats del tot. Es comencen a vestir insinuant les canviants tonalitats de verds que els aniran guarnint fins que el cicle vital les acabi convertint en fulles grogues, vermelloses, seques, mortes, caigudes als peus de les rames i escombrades pels vents tardorals. Primer borronen tímidament. Encara no treuen la gran potència cromàtica. En qüestió de dies el que havia estat una massa de branques marrons comença a canviar el paisatge.

El despertar és eufòric. Sembla que tot es desferma i queda fora de control. Els sentits no poden quedar indiferents davant l'explosió vital. Les bufandes s'arraconen però no es desen. Tornaran els freds traïdors, les marinades glaçades, els capricis primaverals, aquell «març marçot, mata la vella a la vora del foc, i a la jove si pot» que encara avui corre de boca en boca en obrir-se les portes de la primavera. Tots els grans clàssics, des d'Horaci fins a Virgili, han cantat aquests canvis metàdics, eters, que arriben i se'n van sense demanar permís tot jugant amb la precarietat dels humans.

Aquestes reflexions sobre el canvi inexorable de les estacions són un intent de refer un diàleg amb la natura que mai he abandonat fos quin fos el lloc del món en el qual m'he trobat. Ho vaig aprendre del meu pare. Mirar el cel abans d'anar a dormir és una rutina gairebé íntima. Llegir els signes dels núvols, de les estrelles, el silenci de la nit, és sempre recomanable. Ho he fet en tots els continents i en totes les estacions. Al l'hemisferi nord i al sud. A Sibèria i a l'Àfrica austral. Recordo encara amb esgarrifança una fosca nit al sud de l'Iran, nit clara i estelada, els espetecs profunds de l'artilleria pesant que colpejava posicions iraquianes llunyanes fent tremolar el cel i la terra. La primera mirada de cada dia és trobar-te amb les carícies de l'albada, del sol que apunta a Orient i la lluna que queda desfigurada per la nit transparent que ens abandona. Descobrir amb sorpresa que tot el que és nou és molt vell.

No és només la visió pagesa de la vida, tan rica i tan realista, tan espiritual i tan materialista, tan autèntica. És un apropament als misteris de la Creació, als comportaments d'aquesta, inesperats i alhora tranquils. Quines promeses s'amaguen en els propers dies de pluges de sementer, vents del nord i del sud, pedregades, algun llampec radical, despertar de passions, inseguretats. El gran Shakespeare ho diu en boca de Proteu en *Els dos cavallers de Verona*: «Oh, com s'assembla, aquest amor en brot, a aquell dia abrilenc de gràcia incerta que ara, amb la llum del sol, net es desperta i ara ve un núvol i s'ho emporta tot». Joan Sales

comença el seu gran relat de la Guerra Civil, *Incerta glòria*, precisament amb *the uncertain glory of an april day*. Hi ha un moment de la vida que sembla que ens despertem d'un somni.

Les coses imaginàries i les il·lusions són efímeres. Però les coses reals que veiem passar per davant no es poden deixar escapar. Una manera d'entendre la vitalitat primaveral és obrir tots els sentits i comprendre una mica el que està passant al nostre entorn. Fixar-se en les coses molt petites per comprendre les més grans. El que no sap com creix un roure, deia Goethe, no sap res. Absolutament d'acord.

